

9 ТРАВНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ МІГРУЮЧИХ ПТАХІВ

Що таке міграція птахів

- ▶ Міграція - це сезонний рух, який зазвичай трапляється з птахами, що рухаються на південь від літнього місця вирощування, і відбувається головним чином у північній півкулі.

Чому птахи мігрують?

- ▶ Основною причиною міграції птахів є наявність їжі.
- ▶ В багатьох частинах світу зміна сезонів призводить до того, що птахи можуть жити там тільки частину року. Наприклад, у північній півкулі влітку умови є дуже сприятливими для гніздування птахів. Світовий день - довгий, існує багато придатних місць для гніздування, достатньо корму. Таким чином, птахи мають усі умови для того, щоб вижити і виростити потомство. Проте, зими там холодні, в багатьох випадках морозні і сніжні. З таких погодних умов птахи не можуть знайти достатньо корму взимку і можуть загинути від голоду. Багато видів птахів не може вижити при низьких температурах. Ось чому вони і відлітають на південь.

Як птахи знаходять шлях?

Птахи використовують три головні способи визначення правильного шляху:

- Вони можуть реагувати на магнітне поле Землі і знаходити шлях за його допомогою.
- Протягом дня птахи орієнтуються за сонцем. Оскільки вони бачать поляризоване світло, птахи можуть орієнтуватися навіть тоді, коли сонце знаходиться за хмарами.
- Вночі птахи орієнтуються по зірках. Вони вчать карту зоряного неба, ще знаходячись у гнізді.
- ▶ Багато видів птахів вивчають маршрути міграції кілька років. Лебеді, гуси і морські птахи вивчають міграційні шляхи, подорожуючи з дорослими досвідченими птахами. Вони запам'ятовують основні орієнтири, які лежать на шляху міграції: долини річок, гори, вигинам морського узбережжя. Інші птахи, як зозуля, повинні знаходити правильний шлях самотужки. Такі птахи інстинктивно знають правильний міграційний шлях і місця зимівель.

Як вивчається міграція?

- ▶ Міграція птахів вивчається вже понад 100 років. На лапку птаха надягається маленьке металеве кільце, яке має свій оригінальний номер. Птахів кільцюють, а потім випускають. Коли за кільцьованих птахів ловлять на міграційних шляхах, їхні дані реєструються. Це допомагає з'ясувати, якими шляхами птахи мігрують. Міграція птахів вивчається також за допомогою радарів.

Які птахи мігрують?

- ▶ **Перша хвиля** міграції з'являється задовго до того, як розтане сніг - граки, чайка, качка, шпак, жайворонок, зеленушка.
- ▶ **Друга хвиля** збігається з масовим розливом річок, повінню - зорянка, зяблик, плиска, лелека, дикі гуси, чапля, канюк.
- ▶ **Третя хвиля** – мігрують птахи, які шукають їжу на землі та у воді, живляться жуками, павуками, червяками - лісовий коник, вівчарик-ковалик, жовта плиска.
- ▶ **Четверта хвиля** мігрують птахи, які ловлять комах у повітрі - сільська ластівка, горихвістка, мухоловка, карбівка.
- ▶ **П'ята хвиля** - деркач, сочевиця, сорокопуд.
- ▶ **Шоста хвиля** – очеретянка, іволга.

Історія виникнення Дня мігруючих птахів

- ▶ Всесвітній день мігруючих птахів присвячено даті підписання 10 травня 1906 року Міжнародного Договору про охорону птахів.
- ▶ Цей день присвячений популяризації ідей збереження різноманіття птахів, серед яких значна частина європейських видів є мігруючими. Найбільш поширені заходи цього Дня — фестивалі птахів, спостереження за птахами під керівництвом фахівців, освітні та просвітницькі програми, екскурсії — закликають зберігати місця проживання та гніздування мігруючих птахів по всьому світу.
- ▶ Всесвітній день мігруючих птахів спрямований на підвищення обізнаності широкої громадськості про необхідність прийняття невідкладних заходів щодо охорони перелітних птахів та середовища їх безпосереднього проживання.

Шляхи міграції над Чорнобильським заповідником

- ▶ На території Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника птахи є найбільшою групою «червонокнижних» тварин, які тут мешкають. Крім того відомо, що Чорнобильська зона розташована на перехресті великих міграційних шляхів, що йдуть вздовж річок Дніпра та Прип'яті. За сезон тут пролітає 30-50 тисяч гусей, 150-200 тисяч качкоподібних, до 1,5 мільйона інших пернатих. Зафіксовано багато колоній лелекоподібних, сивкоподібних, гусеподібних, пеліканоподібних та інших птахів.

